

TRẦN TRUNG SÁNG

Người vắc chõng tre

Trong ký ức tôi, miền quê đẹp nhất trong đời có lẽ ở một nơi nào đó thuộc làng Thanh Quít (Quảng Nam). Tôi gọi có lẽ, vì thực tình, nếu giờ đây trở lại, tôi khó biết được bằng cách nào định hướng cho chính xác; chỉ nhớ rằng, vào thời điểm ấy, Quỳnh bảo tôi : “ Qua khỏi Vĩnh Điện một khúc, gọi xe dừng lại, tụi mình đi bộ một chặp là đến làng “.

Bấy giờ, khoảng cuối thập niên 60, quảng đường này đã là một điểm hoạt động thường xuyên của quân du kích với các vụ bắn tỉa và đánh mìn vào các đoàn xe quân sự khi ngang qua. Vậy mà, cùng với Quỳnh về quê, tôi thấy an tâm và thanh bình lạ.

Năm ấy, Quỳnh học đệ ngũ, tôi mới vào đệ thất. Chúng tôi gặp nhau ở một xóm nhỏ trên đường Cửa Đại, Hội An – nơi khá đông những người học trò từ các miền quê đến ở trọ khi bước vào bậc trung học. Quỳnh là cháu họ của bà Hai Thơ nấu xôi, sát hè nhà tôi. Mỗi ngày, Quỳnh thường dậy sớm phụ giúp việc nấu xôi, rồi luôn tiện ới sang đánh thức tôi cùng đi học. Mỗi tối, tôi cũng thường chạy sang ngồi

bên ngon đèn dầu của bà Hai Thơ để nhờ Quỳnh chỉ bảo những bài tập Toán, Pháp văn... Quỳnh kể, ở quê Quỳnh người dân rất giỏi nghề đan vót, nên mỗi lần về quê, Quỳnh thường dành thời gian làm một chiếc chõng tre, rồi vác chiếc chõng đó xuống phố ban để thêm tiền lo việc học. Tôi hỏi Quỳnh, có biết đan lồng chim không? Quỳnh bảo cái đó dễ nhất (!). Thế là đến kỳ nghỉ hè, tôi cùng theo Quỳnh về quê...

Hầu như nơi làng quê Thanh Quýt, nhà nhà đều là người bà con họ hàng của Quỳnh, nên nơi nào tôi cũng gặp gỡ những nụ cười chân chất gọi mời, thăm hỏi. Chúng tôi tha hồ leo treò lên các lùm cây để nghịch phá những quả chín thơm ngon. Hết những trò đùa nghịch, chiều đến, chúng tôi cởi quần áo nhảy xuống vẫy vùng trên một dòng sông xanh ngát vắt ngang qua làng. Tôi quên mất không nhắc đến chuyện lồng chim, nhưng có lần cũng thấy Quỳnh soạn tre ra sân ngồi vót, chẽ...

Quỳnh nói, mỗi lần ngồi vót tre là Quỳnh cứ bị quên hết mọi thứ, y như câu chuyện Phạm Ngũ Lão ngồi đan sọt. Một lần, trong một cuộc đổ bộ hành quân càn quét của quân đội cộng hoà, hầu hết mọi người trong làng đều lẩn tránh ẩn nấp, Quỳnh vẫn chẳng hay. Những người lính quần áo rằn ri, súng ống lăm lăm đổ ập trước sân nhà Quỳnh. Viên chỉ huy sau một hồi ngạc nhiên, đến ngồi gần Quỳnh nhìn vào bảng tên thêu trên áo hỏi:

- Cậu là học sinh dưới Hội An à? Tôi đã đi khắp nhiều làng quê, lần đầu tiên mới thấy một thanh niên mặc đồ học sinh ngồi chẽ tre thế này. Cậu lo mà ra đường đón xe trở lại trường học. Sắp đánh

nhau rồi...

*

Sau mùa hè đó, tôi và Quỳnh trở lại xóm Cửa Đại tiếp tục cuộc sống học tập như xưa. Lúc này thì cuộc chiến đã ngày một khốc liệt hơn. Chặng đường lộ Hội An –Đà Nẵng có những lúc ách tắc, bởi những cuộc giao tranh, hoặc phải thường xuyên gặp các đoạn tăng- bo để rà mìn. Có lẽ vì vậy, Quỳnh cũng ít về quê hơn xưa.

Bỗng một lần, dường như sau Tết âm lịch, Quỳnh lại về quê trở lại và vẫn vác chiếc chõng tre ra chợ bán. Cầm khoản tiền trong tay, Quỳnh rủ tôi đi khắp phố, rồi lại dạo chơi ở bờ sông. Lúc này, thường xuyên mỗi chiều từ bên bờ sông phố Hội nhìn sang những làng mạc không xa xôi lắm đã dễ dàng thấy các chuyến phi cơ ném bom oanh tạc làm bay tung những mái tranh trong làn khói mịt mù... Tự nhiên, tôi thấy Quỳnh cúi mặt buồn hiu. Quỳnh đặt vào tay tôi một cây bút máy nắp mạ vàng, có khắc chữ ký và nói:

- Bây giờ làng Quỳnh cũng bị ném bom tan nát hết rồi. Quỳnh phải đi. Tặng Sáng cây bút máy để làm kỷ niệm. Nhớ gắng học nghe...

Lúc ấy, tôi cảm nhận mơ hồ một điều : Quỳnh đi luôn (!)

trưởng thành hơn, tôi đoán nghĩ hai giả thiết : Một là Quỳnh về quê, vào chiến khu, có thể ra miền Bắc. Hai là Quỳnh bị bắt lính, có thể trở thành lao công đào binh. Đến nhiều năm sau, bao lần dò hỏi tin tức từ bà Hai Thơ và người quen biết, tôi vẫn không hề biết được Quỳnh đã đi đâu? làm gì ? sống chết ra sao?

Từ sau 1975 đến suốt những ngày này, nỗi trần trở ấy vẫn thường xuyên trở lại cùng tôi mỗi lần gặp một ký ức tình cờ...

*

Một buổi sáng, ngồi tán gẫu cùng bạn bè ở một quán cà phê, bỗng, tôi nhìn thấy trên hè phố một gã đàn ông quê mùa, một tay vác chiếc chõng tre, một tay cầm khăn lau lùa những giọt mồ hôi trên mặt.

Dường như gã phân vân tìm hướng giữa ngã tư đường, rồi lại nép vào một hiên nhà bỏ chiếc chõng xuống ngồi nghỉ. Một hình ảnh mộc mạc khá lạ và bất ngờ. Bởi ngày nay, những làng nghề ở các miền quê đã phát triển việc kinh doanh theo hướng công nghiệp, đâu mấy ai chịu lặn lội đến phố phường để bán một chiếc chõng tre. Không kìm được cảm xúc, tôi kể vờ vập những kỷ niệm về Quỳnh với nhóm bạn. Một đứa nói :

- Có thể viết thành truyện ngắn đấy (!).

Một đứa khác :

- Nhưng ông phải hư cấu thêm. Chẳng hạn sau thời gian tìm kiếm, ông đã gặp được một người tên Quỳnh. Người này đang ở một cương vị lãnh đạo rất bận rộn. Nhắc kỷ niệm, người này vẫn không nhớ. Ông đưa ra cây bút mạ vàng có khắc chữ ký tên Quỳnh, người này bảo, chưa từng nhìn thấy...

Tôi lắc đầu, không muốn một kết cục “ác” như thế.

Tôi chợt buột miệng:

- Hoặc có khi là...

Ngay lúc ấy, gã đàn ông quê mùa cũng vừa đứng dậy vác chiếc chõng tre vội vã băng qua đường.

Thoắt chốc, cái dáng lênh đênh của gã biến mất thật nhanh trong dòng người xuôi ngược, trước khi để lại lòng tôi một vết nhói đau về một cảm giác rất thân quen..../.

Họp lớp

Hẳn là cả thế hệ chúng tôi, đứa con trai nào lớn lên cũng từng yêu một cô gái có tên Đông Hà! Cái cảm nhận này đến với tôi từ hồi mới lớn, khi thỉnh thoảng nghe loáng thoáng vài đứa bạn hé lộ nỗi lòng của mình về một người con gái có tên như vậy.

Đến năm 17 tuổi, trong một lần cùng thức thâu đêm học thi, một đứa bạn khác lại nói với tôi điều mơ ước của nó: sau này đỗ đạt thành tài, sẽ trở về phố cũ tìm lại người con gái mà nó thích nhất. Tôi hỏi:

- Ai?

- Đông Hà.

Tới nước đó thì tôi thật sự bàng hoàng! Tôi muốn gào lên với đất trời: tại sao thế giới rộng lớn, bao la là vậy lại chỉ có một người con gái duy nhất dành cho chúng tôi?

Dù vậy, tôi vẫn tự an ủi mình: chính tôi mới là đứa con trai đầu tiên đã từng quen, từng thổ lộ lòng mình với Đông Hà, những đứa khác chỉ là đến sau. Và may thay, thời gian trôi qua, mọi kỷ niệm thời thơ ấu cũng dần bị xóa nhòa đi vào lãng quên, phai nhạt...

* * *

Nhưng chiều nay bỗng dưng một cú hện có một không hai đến làm tôi vô cùng nao nức: họp lớp - cuộc gặp gỡ của tất cả những đứa con gái con trai cùng thời đã từng lớn lên, học hành tại phố cổ Hội An. Thực tình mà nói, trong danh sách vài chục người mà phụ nữ chiếm hơn hai phần, tôi nhận diện giỏi lắm chỉ dăm bảy người. Bởi lớp bụi thời gian đã làm cho họ xa lạ làm sao! Thế nhưng các chị các anh cứ vồn vã tay bắt, mặt mừng vô cùng thân thiết. Hiệp, trưởng ban liên lạc của nhóm lớp, giới thiệu lần lượt mọi người với nhau, rồi

chợt nhìn ra đường reo vang:

- À, xin bổ sung thêm một người: Đông Hà. Năm nay là năm đầu tiên có người đẹp Đông Hà tham dự đấy!

Mọi người vỗ tay râm ran. Đông Hà nhanh nhẩu bước đến chen vào giữa. Trời ạ! Nãy giờ trong đám đông bạn cũ, duy nhất con người này là tôi nhận ra ngay. Vẫn cái dáng mảnh khảnh như một con chim sâu nhảy nhót chuyền cành. Vẫn khuôn mặt trái xoan, nụ cười nhẹ nhàng mà mỗi lần nhìn thấy hồn tôi bay bổng cả chín tầng mây.

Không có phần phát biểu dạo đầu. Không mời mọc khách sáo. Cứ thế, tràn đầy những bia bọt chúc tụng cho cuộc hội ngộ lần thứ ba với người này, lần thứ hai với người kia, lần đầu tiên với người nọ... Ai to miệng nhất thì người đó làm chủ diễn đàn. Tôi cố chen lời vào câu chuyện để nhắc nhớ vài kỷ niệm với Đông Hà:

- Hồi nhỏ í, ngày nào tôi không chạy ngang trước cổng nhà Đông Hà là tôi không chịu nổi...

- Thế à! Hồi ấy ông ra sao nhỉ? Ừ, tui cũng thấy quen quen... Hình như ở gần nhà hử?

Đúng rồi! Vậy là Hà có nhớ ra. Chắc không chỉ nhớ tôi là đứa con trai hàng xóm mà còn nhớ ra tôi là cái đứa đeo đuôi, nhớ nhưng Hà cả bao năm trời... Tôi định bụng chiếu hắt lại một đoạn phim thời thơ ấu với Hà thì bỗng dưng có tiếng Hiệp bi bô:

- Đông Hà có nhớ bài thơ tui làm tặng Đông Hà hồi học lớp 12 không? Cái bài thơ mà tui đến tận nhà Hà để đọc... cả ba Hà cũng phải nghe luôn đó!

- Ui! Hồi đó cái ông ni dạn ghê! Ông có nhớ là ba tui bảo: "Cậu ni có để con gái tôi học hành không? Từ nay về sau đừng đến đây thơ ca chi nữa nghe!".

Thế rồi Hiệp say sưa đọc:

*Ngôi nhà nàng ở con đường ra biển
Nên mỗi ngày sóng rào rạt hồn tôi
Tuổi hai mươi, thắm lặng nỗi yêu người
Để năm tháng càng xanh rêu màu phố...
Ngôi trường nữ nằm kề bên con chợ
Nên lòng tôi như một kẻ chờ thời
Một ngày gặp, như một vốn bốn lời
Một ngày vắng, quạnh hiu bao hàng quán*

.....

Dăm ba người tham gia vào bối cảnh sự ra đời của bài thơ. Đó là năm lớp 12, chuẩn bị thi đại học. Bạn bè cùng thời cùng lứa lúc này thường rất gắn bó, đoàn kết và có nhiều kỷ niệm với nhau. Nhưng buồn thay lúc đó lại không có tôi. Vì tôi đã rời bỏ phố cổ đến một nơi khác từ năm lớp 10. Tôi đành im lặng, chịu thua thiệt. Hiệp không ngừng liên tục tấn công. Xem ra hẳn đã từng yêu Đông Hà chân thật chẳng thua kém bất cứ một người nào. Đông Hà cười tít mắt.

Buổi họp lớp với nhóm bạn thời thơ ấu của tôi lần đầu tiên diễn ra như vậy.

* * *

Thế mà đã hơn năm năm. Thỉnh thoảng gặp một người bạn nào trong nhóm lớp cũ, cũng chỉ kịp vẫy tay chào rồi biến mất. Họ hoàn có người đau ốm, tân gia nhà mới... thì mới có cuộc hội ngộ, viếng thăm đột xuất.

Nhưng riêng Hiệp vẫn là nhân vật được quan tâm xếp đầu bảng. Bởi hẳn luôn luôn có chuyện để nằm... bệnh viện. Tôi nhớ dường như trong vòng hai năm gần đây tôi đã phải thăm Hiệp đến bốn, năm lần. Một lần bị mổ ruột gan gì đó, một lần bị tông xe, một lần bệnh cũ tái phát... Những lần như vậy, cứ tưởng là lần chót của Hiệp rồi nhưng chẳng bao lâu sau khi hẳn bình phục, lại gặp Hiệp ở các quán nhậu, cười hề hề, mời cụng ly và đã uống thì phải quên đường về.

Mới cách đây hơn một tháng, lại có một cuộc điện thoại của bạn cũ nào đó gọi tôi vào viện thăm Hiệp. Tôi nghe ừ, à... qua loa, rồi quên. Thăm nó mãi chắc cũng vậy thôi. Nhưng không. Điều phải đến đã đến. Liên tiếp trong hai ngày liền cả nhóm bạn học cũ nhón nháo tìm nhau trước cái tin: Hiệp đã qua đời! Trong cái lần nhập viện cuối cùng, Hiệp đã ra đi trong cô đơn. Vì không mấy ai ngờ con người lạc quan, yêu đời như vậy lại vội bỏ cuộc chơi...

* * *

Cuộc họp lớp lần này diễn ra bất ngờ, không hẹn trước, nhưng đông đủ hơn bao giờ hết. Người điều hành ban lễ tang của Hiệp xướng gọi mời từng nhóm bạn lên phúng điếu: nhóm Sài Gòn, nhóm Đà Nẵng, nhóm Huế, nhóm Hội An... Thật ra, từ những nhóm ở chân trời xa lắc đến những nhóm trung học, đại học, Anh văn, vi tính... chung qui phần lớn cũng là nhóm bạn thời thơ ấu ở phố Hội sau này trưởng thành gặp lại Hiệp ở những hoàn cảnh khác nhau. Thương tiếc bao nhiêu rồi cũng chỉ là một thoáng ngậm ngùi. Cuộc sống vẫn phải tiếp diễn. Sau phút giây phúng điếu, cả nhóm bạn lục tục kéo nhau vào một hàng quán lạ xẹp ở đầu đường. Trước mặt tôi lại là Đông Hà. Bây giờ trông nàng thay đổi nhiều hơn. Dáng dấp đà phù hợp với phong cách một thiếu phụ mặn mà đứng tuổi. Tôi cố vờ không quan tâm đến Đông Hà, nhưng chính Hà lại gọi chuyện trước:

- Nè, ngày nhỏ tui mình ở gần nhà nhau hử? Hình như lần trước gặp nhau ông nhắc làm tui nhớ lại hồi nhỏ mình có một đứa bạn...
- Thì hồi nhỏ tui mê Hà quá trời, bộ không biết à!
- Mê ra răng? Sao tui chẳng biết chi hết!
- Chứ không nhớ mỗi ngày tui phải chạy đến trước ngõ nhà Hà ném vài cục gạch cho chó sủa rằm trời lên thì mới chịu được...
- Trời đất! Răng chừ mới nói? Lần trước không thấy nói chi hết?
- Lần trước Hiệp giành nói hết trơn. Tui phải nhường cho hắn nói chứ!

Câu chuyện nửa chừng bị đám đông huyền não phá ngang. Nào hãy tạm ly chia tay người bạn thân yêu về miền vĩnh cửu. Một vài đứa đứng dậy thay đổi chỗ ngồi, đi vòng quanh... Vui lên đi, chắc Hiệp cũng sẽ vui lòng, bởi vì nhờ nó mà mới có cuộc họp lớp lần này. Đáo qua đáo lại mấy vòng, rốt cuộc tôi vẫn trở lại vị trí cũ đối diện Đông Hà. Tôi tranh thủ nói lại câu chuyện:

- Hà này, từ nhỏ đến giờ tôi vẫn cứ thắc mắc một điều...
- ...
- Ngoài tôi, ngoài Hiệp, tôi đã từng gặp mấy đứa bạn kể câu chuyện thâm kín về một tình yêu với chỉ một người có tên Đông Hà...

Đông Hà chum chim cười. Thịnh thoảng, nàng đưa tay nhìn đồng hồ. Chợt một người nào đó nói to:

- Đã khuya lắm rồi, đề nghị anh em cho nhóm Hội An về trước kẻo

đường xa. Tạm biệt nơi đây và hẹn cuộc họp lớp lần sau nhé!

Chúng tôi, vài đứa còn ở lại sau cùng, lần lượt ra trước cổng quán bắt tay tiễn từng người lên xe. Cầm tay Đông Hà, nhìn vẻ xúc động của nàng, tôi nói ráng thêm một câu nữa:

- Hà biết không, câu chuyện thời thơ ấu nó ám ảnh đến mức về sau tôi lấy một người vợ có tên là Hà đấy!

Hà tròn mắt tỏ vẻ kinh ngạc. Đột nhiên có tiếng chuông điện thoại từ một gã đàn ông trong nhóm bạn lục tục ra về. Gương mặt gã này khá xa lạ, tôi không tìm thấy trong ký ức. Gã cầm điện thoại lắng nghe và trả lời:

- Đông Hà hở? Ừ, không sao. Ba đang sửa soạn về đây...

Tôi không ghìm được tò mò, rồi thể hiện sự thân tình hỏi gã:

- Ủa, ông vừa nói chuyện với ai vậy?

- Con gái tui đó. Đứa con đầu của tui mang tên người con gái tui thích nhất.

Có tiếng còi xe ngoài đường vang lên giục giã. Tôi nhớn nhác tìm lại Đông Hà, nhưng nàng chùng như đã tan biến mất sau giờ họp lớp...

Nguồn: VNthuvan - Thư viện Online

Người đăng: Ct.Ly

Thời gian: 07/09/2005 12:05:21 SA